

KIEDY NADCHODZI CZAS...

PARTNER WYDANIA
GRUPA KLEPSYDRA

WWW.KLEPSYDRA.PL

DOMY POGRZEBOWE
WŁASNE KREMATORIUM W ŁODZI
KOMPLEKSOWA ORGANIZACJA POGRZEBÓW
GODNE POŻEGNANIE BLISKIEJ OSOBY
CAŁODOBOWE I KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE
KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PRZEWOZY ZMARŁYCH
TRUMNY I URNY WŁASNEJ PRODUKCJI
WIEŃCE, WIĄZANKI I DEKORACJE FLORYSTYCZNE
NAGROBKI I USŁUGI KAMIENIARSKIE
WŁASNE CHŁODNIE, KAPLICE I SALE CEREMONIALNE
KONSOLACJE WE WŁASNEJ RESTAURACJI WSPOMNIENIE

TELEFONY CAŁODOBOWE

42 633 73 00

42 633 66 90

WWW.KLEPSYDRA.PL

Każdego roku setki tysięcy rodzin w Polsce
nagle traci bliską osobę.

Każdy z nas, wcześniej czy później,
będzie musiał zmierzyć się z tym doświadczeniem.

Ból i rozpacz, które pojawiają się
po otrzymaniu informacji o śmierci,
mogą w znacznym stopniu utrudniać działania,
jakie muszą podjąć najbliżsi zmarłego,
by dokonać niezbędnych formalności prawnych
i zorganizować pogrzeb.

Mamy nadzieję, że niniejszy poradnik sprawi,
że łatwiej będzie przejść przez ten wymagający,
trudny czas.

Krok po kroku wyjaśniamy w nim,
o czym pamiętać i jak dopełnić formalności
związanych z organizacją pochówku
oraz dopełnieniem formalności
w bankach i innych urzędach.

Zespół Grupy KLEPSYDRA

Gdy odejdzie bliska osoba...

Od czego zacząć?

Kiedy stajemy twarzą w twarz ze śmiercią bliskiej nam osoby, nasze myśli i działania mogą być sparaliżowane.

Nic w tym dziwnego, zorganizowanie pogrzebu jest jednym z najtrudniejszych wyzwań w naszym życiu.

Przeprowadzenie formalności **trzeba rozpocząć od uzyskania karty zgonu.** Jest ona wypełniana dla osób zmarłych i dzieci martwo urodzonych bez względu na czas trwania ciąży.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami znajdować się w niej powinny informacje o stwierdzeniu zgonu oraz jego przyczynie.

GDY ŚMIERĆ NASTĄPIŁA W DOMU

Pierwszym krokiem jest zawiadomienie lekarza rodzinnego, jeśli śmierć nastąpiła w dzień roboczy lub pogotowia ratunkowego, dzwoniąc pod numer alarmowy 999 lub 112, jeśli śmierć nastąpiła wieczorem, w nocy bądź w dni świąteczne. Po przybyciu pogotowia lekarz lub osoba uprawniona do stwierdzenia zgonu wypisuje protokół zgonu lub kartę zgonu. Dokument jest podstawą do powiadomienia zakładu pogrzebowego o zgonie i prośby zabrania osoby zmarłej do kostnicy. Jeśli pogotowie ratunkowe wystawiło protokół zgonu, należy udać się do lekarza, który jako ostatni w okresie

30 dni przed śmiercią udzielał choremu świadczeń leczniczych, na przykład lekarza rodzinnego, który wystawi kartę zgonu. Ciało powinno być usunięte z mieszkania najpóźniej po upływie 72 godzin.

GDY ŚMIERĆ NASTĄPIŁA W SZPITALU

Kartę zgonu wystawi lekarz opiekujący się zmarłym pacjentem lub lekarz dyżurny, jednak nie wcześniej niż po upływie 2 godzin od chwili śmierci. Dokument odbiera się w szpitalnym dziale statystyki. Ciało zostanie przewiezione do szpitalnej chłodni, skąd zostanie odebrane przez firmę pogrzebową. **Szpital ma obowiązek bezpłatnie przechowywać ciało zmarłego pacjenta nie dłużej niż 72 godziny.** Za kolejne doby korzystania ze szpitalnej chłodni mogą być pobierane opłaty.

GDY ŚMIERĆ NASTĄPIŁA NA ULICY LUB W INNYM MIEJSCU PUBLICZNYM

Wezwane na miejsce zdarzenia pogotowie ratunkowe zawiadamia policję, ta zaś zawiadamia prokuraturę, na której terenie miał miejsce zgon. Jeżeli wezwany do zmarłego lekarz uzna, że przyczyną śmierci była podlegająca obowiązkowemu zgłoszeniu choroba zakaźna, wówczas zawiadamia inspektora sanitarnego. Ciało przewozi się do Zakładu Medycyny Sądowej lub do szpitala z prosektorium. Niezależnie od tego, czy śmierć

miała charakter naturalny, czy też jej przyczyną było przestępstwo, samobójstwo lub wypadek, zezwolenie na odebranie ciała zawsze wydaje prokurator, przekazując również kartę zgonu.

Karta zgonu wydawana jest bezpłatnie w jednym egzemplarzu osobie upoważnionej do pochowania zwłok. Jest niezbędna do zlecenia zakładowi pogrzebowemu eksportacji ciała i przygotowania go do pochówku. Jest również podstawą do wystawienia aktu zgonu w Urzędzie Stanu Cywilnego (USC). Ponieważ jest to ważny dokument, warto go skserować.

Kolejnym krokiem jest uzyskanie aktu zgonu w USC właściwym ze względu na miejsce zgonu (a nie miejsce zameldowania lub stałego pobytu zmarłego). Do referatu zgonów odpowiedniego USC należy też zabrać kartę zgonu oraz dowód osobisty zmarłego. **Zgon trzeba zgłosić w USC najpóźniej w ciągu 3 dni od dnia śmierci, a w przypadku choroby zakaźnej przed upływem 24 godzin.** Zrobić to może rodzina zmarłego, w pierwszej kolejności małżonek lub dzieci zmarłego. W drugiej kolejności: najbliżsi krewni lub powinowaci, na przykład teściowa czy teść. W innym wypadku śmierć muszą zgłosić osoby zamieszkale

w lokalu, w którym nastąpił zgon, osoby będące przy zgonie, lub te, które naocznie się o nim przekonały. W ostatniej kolejności obowiązek ten spoczywa na administratorze domu, w którym nastąpiła śmierć. Szpital lub inne instytucje (np. hospicjum, dom pomocy społecznej) zgłaszają zgon, jeśli nastąpił na ich terenie, a zmarły nie ma rodziny lub przyjaciół, którzy mogą zająć się pogrzebem.

■ Ważne:

Pracownicy firmy KLEPSYDRA, mając odpowiednie upoważnienie od zamawiającego pochówek, mogą zająć się wszelkimi formalnościami związanymi z wystawieniem aktu zgonu w USC. W tym czasie najbliżsi zmarłego mogą w pełni skupić się na przygotowaniach do ceremonii oraz zatroszczyć się o komfort psychiczny.

Urząd Stanu Cywilnego
wydaje nieodpłatnie jeden
odpis skróconego aktu zgonu.
Kolejne odpisy wydawane są
za opłatą, chyba że jest się
zwolnionym z opłaty skarbowej.
Warto rozważyć, czy nie
wystąpić o kolejne odpisy,
ponieważ odpis aktu zgonu
będzie niezbędny do dopełnie-
nia formalności pogrzebowych,
postępowania spadkowego
oraz dopełnienia formalności
m.in. w bankach i instytucjach
ubezpieczeniowych.

Akt zgonu uprawnia do pochowania zwłok lub prochów ludzkich powstałych w wyniku kremacji. Warto również pamiętać, że po zgłoszeniu zgonu w USC następuje automatyczne wymeldowanie osoby zmarłej z miejsca pobytu stałego lub czasowego, a jej dowód osobisty jest unieważniany poprzez odcięcie narożnika dokumentu. Na życzenie unieważniony dowód osobisty zmarłego można zachować.

Organizacja pogrzebu

Obowiązujące przepisy nakazują pochowanie zmarłego nie wcześniej niż po upływie 24 godzin od chwili zgonu. Dopiero po upływie tego czasu można poddać zmarłego kremacji. W razie odroczenia terminu pogrzebu zmarły zostanie umieszczony w chłodni. W celu wstrzymania procesów pośmiertnych dozwolone jest stosowanie zabiegów utrwalających, potocznie kojarzonych z balsamacją.

■ **Ważne:** Jeśli przyczyną śmierci była choroba zakaźna, na przykład cholera, dur wysypkowy, dżuma, nosaczna, trąd, wąglik czy wścieklizna, ciało należy natychmiast usunąć z mieszkania i pochować na najbliższym cmentarzu w ciągu 24 godzin od momentu śmierci. Niedopuszczalne jest wówczas wystawienie trumny w kościele.

■ **Ważne:** Każde dziecko poczęte ma prawo do pogrzebu, a jego matka do zasiłku przeznaczonego na pokrycie wydatków związanych z pochówkiem. Pogrzeb dzieci martwo urodzonych, bez względu na czas trwania ciąży, można przeprowadzić na podstawie karty zgonu (w takim przypadku nie wystawia się aktu zgonu), na której powinna znaleźć się adnotacja z USC o rejestracji śmierci.

RODZAJE POCHÓWKÓW

Pogrzeb jest jednym z podstawowych obowiązków moralnych,

a często również religijnych, wobec zmarłego. Może być religijny lub świecki. W polskim prawie dopuszczone są dwa rodzaje pochówków – tradycyjny, podczas którego do grobu składana jest trumna z ciałem, oraz kremacyjny, podczas którego do miejsca spoczynku składana jest urna z prochami.

● Pogrzeb tradycyjny

To najczęściej wybierana forma pożegnania. W polskiej kulturze odbywa się najczęściej w obrządku chrześcijańskim. Może być przeprowadzony zarówno przez osobę duchowną, jak i świeckiego mistrza ceremonii. W trumnie przeznaczonej dla osoby dorosłej może być złożone ciało tylko jednej osoby, zwłoki matki z nowo narodzonym dzieckiem lub ciała dwojga dzieci w wieku do lat sześciu. Po złożeniu zwłok i przy mocowaniu wieka trumny nie wolno otwierać.

● Pogrzeb kremacyjny

Kremację w Polsce przeprowadza się średnio w przypadku 40 proc. pochówków. Zainteresowanie tą formą pogrzebu rośnie pomimo niekorzystnych skojarzeń z okresu II wojny światowej. Nic dziwnego – miejsc na cmentarzach zaczyna brakować, a kremacja jest rozwiązaniem znacznie tańszym. Ceremonia ostatniego pożegnania w przypadku kremacji, podobnie jak pogrzeb tradycyjny, może być przeprowadzona zarówno przez osobę duchowną, jak i świeckiego mistrza ceremonii. Proces

kremacji trwa około 2 godzin. Składa się na niego spopielenie ciała, wystudzenie prochów, złożenie prochów w uprzednio wybranej urnie.

JAKIE JEST STANOWISKO KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO WOBEC KREMACJI?

Kościół katolicki zaleca zachowanie pobożnego zwyczaju grzebania ciał zmarłych, nie zabraniając jednak kremacji, jeśli nie została wybrana z pobudek przeciwnych nauce chrześcijańskiej. Sposób sprawowania pogrzebu regulują normy liturgiczne. 7 lipca 2010 r. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów zatwierdziła dla Polski obrzędy pogrzebu związane z kremacją zwłok. Stanowią one, że obrzędy pogrzebowe z mszą świętą i z ostatnim pożegnaniem włącznie powinny być celebrowane przed kremacją ciała

ludzkiego. Natomiast po spopieleniu zwłok sprawuje się obrzęd związany ze złożeniem urny w grobie. Obrzędy pogrzebowe z ostatnim pożegnaniem należy celebrować w kościele lub kaplicy cmentarnej bądź w pomieszczeniu krematorium, według form podanych w księdze liturgicznej zawierającej obrzędy pogrzebu. Jeśli jednak przemawiają za tym szczególne racje duszpasterskie lub powody natury praktycznej, obrzędy pogrzebowe można sprawować nad samą urną.

■ **Ważne:** Firma KLEPSYDRA zrealizuje ceremonię pogrzebową zarówno tradycyjną, jak i kremacyjną z największą troską o osobiste życzenia rodziny oraz osoby zmarłej. Uroczystość może odbyć się z udziałem księdza lub mistrza ceremonii, zapewniamy oprawę florystyczną, muzyczną oraz audiowizualną, a także transmisję online.

Krematorium KLEPSYDRA w Łodzi powstało w 2008 roku. Rodziny mają do dyspozycji dwie sale pożegnań, w których mogą dokonać identyfikacji i pożegnać bliską osobę przed kremacją. Spopielenia odbywają się w 2 nowoczesnych piecach kremacyjnych spełniających najwyższe standardy w zakresie jakości, bezpieczeństwa pracy i parametrów ekologicznych według norm UE. Wszystkie parametry procesu są monitorowane i rejestrowane przez komputer. Firma stosuje elektroniczny system ewidencjonowania kremacji – każdej osobie zmarłej

nadaje się indywidualny numer kremacji. Po spopieleniu prochy osoby zmarłej zostają złożone do urny wraz z trwałym indywidualnym identyfikatorem prochów, potwierdzonym protokołem wykonania spopielenia i certyfikatem kremacji.

USTALENIA ORGANIZACYJNE

Zwyczajowo organizację pogrzebu powierza się firmom pogrzebowym, które oferują pomoc w dopełnianiu wszelkich formalności. Aby było to możliwe, należy wystawić firmie stosowne upoważnienie. Warto również podpisać odpowiednią umowę.

Z firmą pogrzebową – po okazaniu aktu zgonu – ustalamy datę i godzinę pogrzebu lub kremacji, wybór cmentarza i miejsce pochówku, wybór trumny lub urny oraz rodzaj obrządku religijnego prowadzonego przez osobę duchowną lub szczególny pogrzebu świeckiego prowadzonego przez mistrza ceremonii. Firma pogrzebowa może pomóc także w przygotowaniu oprawy florystycznej i muzycznej ceremonii, zamówie-

niu wieńców i wiązanek, w zorganizowaniu konduktu pogrzebowego, wydrukowaniu tradycyjnych klepsydr, zamieszczeniu nekrologów w prasie codziennej czy rozestaniu elektronicznego powiadomienia pogrzebowego. Firmie pogrzebowej można zlecić także realizację transmisji online z ceremonii, tak by mogły w niej uczestniczyć wszystkie zainteresowane osoby, nawet z najdalszych części świata. Tylko od rodziny zmarłego zależy, jakiego rodzaju usługi wybierze z pełnej oferty firmy pogrzebowej.

■ **Ważne:** Datę i godzinę pogrzebu ustala się również w zarządzie cmentarza komunalnego albo kancelarii parafialnej cmentarza wyznaniowego. Jeśli miejsce na cmentarzu nie jest wcześniej opłacone, to konieczne jest jego wykupienie.

Za usługę pogrzebową można zapłacić gotówką, kartą lub przelewem, można również wystawić zakładowi pogrzebowemu upoważnienie, na podstawie którego będzie on mógł odebrać należność za przygotowanie pogrzebu z zasiłku pogrzebowego przyznawanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Rozliczenie kosztów pogrzebu następuje wówczas bezgotówkowo.

POWIADOMIENIE RODZINY, PRZYJACIÓŁ, ZNAJOMYCH, WSPÓŁPRACOWNIKÓW

Przekazanie informacji o śmierci bliskiej nam osoby jest bolesnym zadaniem, zwłaszcza gdy grono

zainteresowanych osób jest liczne i informacje o stracie oraz szczegółach pogrzebu trzeba wielokrotnie powtórzyć. Zwyczajowo najbliższą rodzinę i przyjaciół powiadamia się **telefonicznie**. Tradycją jest również **wywieszenie papierowej klepsydry** w miejscach związanych z życiem zmarłej osoby (klatka budynku, w którym mieszkała, parafia, miejsce pracy), a także w miejscach przeznaczonych na takie powiadomienia (tablica przykościelna lub przycmentarna). Można również zamieścić **neкроlog w wydaniach gazet codziennych** – regionalnych lub ogólnopolskich.

Współcześnie coraz większą popularnością cieszą się również elektroniczne powiadomienia pogrzebowe, takie jak **eKlepsydra**, które rozsyłane są w formie powiadomienia SMS lub e-mail z linkiem do najważniejszych informacji na temat czasu i miejsca ceremonii pogrzebowej. W odróżnieniu od tradycyjnej papierowej klepsydry elektroniczne powiadomienie zawiera również interaktywną nawigację do miejsc związanych z pogrzebem, możliwość zamówienia kwiatów (zostaną dostarczone na miejsce ceremonii zgodnie ze wskazówkami zamawiającego), złożenia kondolencji i podzielenia się wspomnieniami, a także obejrzenia transmisji online z ceremonii. Elektroniczne powiadomienie ma bardzo osobisty charakter, pomaga pamiętać o tym, co ważne i ułatwia komunikację. Więcej informacji znajduje się na stronie **www.eklepsydra.pl**.

PRAWO DO POCHOWANIA

Prawo pochowania przysługuje najbliższej rodzinie zmarłego: współmałżonkowi, krewnym zstępnym, czyli dzieciom, wnukom i prawnukom, krewnym wstępnym, czyli rodzicom, dziadkom i pradiadkom, krewnym bocznym do czwartego stopnia pokrewieństwa, np. bratu, siostrze, bratankowi itd., powinno w linii prostej do pierwszego stopnia, tj. teściom. Pochować zwłoki mogą również osoby, które się do tego dobrowolnie zobowiążą. Jeśli takich osób nie ma, **zwłoki mogą być przekazane szkołom wyższym do celów naukowych**.

Może to nastąpić jedynie wtedy, gdy osoba zmarła sporządzi za życia odpowiednie zaświadczenie. Osoby bezdomne chowane są na koszt miasta.

W Polsce chowa się zmarłych w obrębie cmentarzy. Trumny lub urny mogą być złożone w grobie ziemnym, grobie murowanym lub w katakumbach. Ponadto urny mogą być składane również w kolumbariach. Za poszczególne rodzaje grobów wnosi się opłaty wynikające z regulaminu cmentarza.

Zwyczajny grób ziemny może być ponownie użyty dopiero po upływie 20 lat od pogrzebu. Jeżeli po tym okresie ktokolwiek zgłosi zastrzeżenie przeciw ponownemu użyciu grobu i wniesie w kancelarii cmentarza stosowną opłatę, nie będzie można pochować w tym miejscu nikogo przez kolejnych 20 lat. Okres 20 lat od pogrzebu nie obowiązuje w przypadku grobów murowanych, przeznaczonych dla większej liczby trumien lub urn. Opłata za grób murowany pobierana jest przy pierwszym pochówku na okres 99 lat. Możliwe jest jednak zawarcie z zarządem cmentarza umowy wydłużającej termin, przed którego upływem nie można nikogo pochować w grobie murowanym.

Warto wiedzieć, że w miejscowościach, gdzie nie ma cmentarzy komunalnych, zarząd cmentarza wyznaniowego nie może odmówić pochowania zmarłych innego wyznania oraz ludzi niewierzących.

Zabronione jest chowanie zmarłych poza terenem cmentarza (pewien wyjątek stanowi śmierć na pełnym morzu), rozsypywanie prochów w dowolnym miejscu i przechowywanie urn w domu. Prawdopodobnie nowe prawo pogrzebowe wprowadzi sporo zmian w tym zakresie, ale na to musimy jeszcze poczekać.

EKSHUMACJA

Ekshumację często przeprowadza się, gdy chcemy pochować bliskich w jednej mogile, tworząc grób rodzinny, gdy chcemy móc łatwiej troszczyć się o mogiłę oraz poczynić oszczędności związane z kosztami utrzymania grobów w różnych miejscowościach. Może być ona wykonywana jedynie przez wyspecjalizowane zakłady pogrzebowe, za zezwoleniem Państwowego Inspektora Sanitarnego właściwego dla danego miejsca oraz w wyznaczonym do tego czasie – od 16 października do 15 kwietnia we wczesnych godzinach porannych.

■ Ważne:

Pracownicy firmy KLEPSYDRA są gotowi odpowiedzieć na wszelkie pytania związane z ekshumacją.

NEKROPOLIE W ŁODZI

W Łodzi mamy 26 cmentarzy. Należą do kościołów różnych wyznań, część jest własnością komunalną. W mieście znajdziemy 15 cmentarzy

katolickich, dwa ewangelicko-augsburskie, dwa prawosławne. Jest też cmentarz wojskowy, mariawicki i baptyistów. W Łodzi są również trzy cmentarze komunalne i jeden żydowski.

Najstarszą łódzką nekropolią jest Stary Cmentarz przy ul. Ogrodowej. Założono go w 1855 roku. Podzielony jest na trzy części: katolicką, ewangelicką i prawosławną. Tu m.in. pochowani są fabrykanci budujący potęgę przemysłowej Łodzi. Można na nim odnaleźć mauzolea łódzkich rodów fabrykanckich, a więc Grohmanów, Geyerów, Kunitzerów, Kindermannów. Jednak najokazalszym może poszczycić się rodzina Scheiblerów. Tak zwana Kaplica Scheiblerów to jeden z najokazalszych łódzkich zabytków. Została ona zbudowana w latach 1885-1888 według projektu Edwarda Lillpopa i Józefa Piusa Dziekońskiego. Na części ewangelickiej cmentarza można podziwiać również wybudowane między 1899 a 1904 rokiem neorenesansowe mauzoleum rodziny Heinzlów. Spoczywa w nim m.in. Juliusz Heinzel, najwybitniejszy przedstawiciel tej rodziny fabrykanckiej. Nagrobki na cmentarzu przy ul. Ogrodowej projektowali Wacław Konopka, Władysław Czapliński, Anastazy Lepla. Około 100 znajdujących się na nim pomników pochodziło z firmy budowlano-kamieniarskiej rzeźbiarza Antoniego Jana Urbanowskiego. Na przełomie XIX i XX wieku była ona jedną z najprężniejszych i naj-

wiekszych w całym Królestwie Polskim z działających w tej branży. W jego zakładzie wykonano m.in. pomnik prezydenta Łodzi Andrzeja Rosickiego, Gustawa Gayera, Karola Jonshera, mauzoleum Juliusza Kunitzera i mauzoleum Heinzlów. Dwieście nagrobków znajdujących się na Starym Cmentarzu jest wpisanych do rejestru zabytków. Stary Cmentarz w Łodzi należy do trzech najważniejszych polskich nekropoli. Po warszawskich Powązkach i krakowskich Rakowicach.

KONSOLACJA, CZYLI STYPA

Rodzinne spotkanie po pogrzebie połączone ze wspólnym obiadem lub ślódkiem poczęstunkiem, nazywane konsolacją, jest okazją do rodzinnych rozmów i wspomnień o zmarłym. Może być zorganizowane w domu lub restauracji. Współcześnie można również zamówić catering konsolacyjny przygotowywany przez restaurację i dostarczony do domu.

■ **Ważne:** Na terenie kompleksu obiektów KLEPSYDRA w Łodzi znajduje się elegancka Restauracja Wspomnienie. W ramach obiadu konsolacyjnego zapewnia oprawę florystyczną stołów i sali oraz oprawę muzyczną. Ponadto, na życzenie rodziny umożliwia wyświetlenie projekcji zdjęć lub filmu z życia osoby zmarłej, a także wystawia na sztaludze duże zdjęcie z kirem oraz księgę kondolencyjną.

Zasiłek pogrzebowy

Zasiłek pogrzebowy wypłacany przez ZUS lub KRUS przysługuje w razie śmierci osoby ubezpieczonej lub pobierającej rentę albo emeryturę.

Szczegółowe informacje na temat innych sytuacji, w których również przysługuje zasiłek pogrzebowy, dostępne są na stronie www.zus.pl

Zasiłek pogrzebowy jest przeznaczony na pokrycie kosztów pogrzebu, jest więc wypłacany osobie, która pokryła związane z nim wydatki. Kiedy wydatki związane z pogrzebem pokryło kilka osób lub instytucji, wtedy zwrot pieniędzy należy się proporcjonalnie każdej ze stron.

Jeżeli koszty pogrzebu poniosła osoba spokrewniona ze zmarłym w pierwszej linii pokrewieństwa (małżonek, dzieci, dzieci przysposobione, rodzice, osoby przysposabia-

jące, rodzeństwo, wnuki), to przysługuje jej zasiłek pogrzebowy w pełnej kwocie bez względu na wielkość poniesionych kosztów.

Jeżeli koszty pogrzebu poniosła osoba spoza tej grupy, spokrewniona w dalszej linii, osoba obca lub pracodawca, dom pomocy społecznej, gmina bądź powiat, przedstawiciele Kościoła lub związku zawodowego, to przysługuje im w ramach zasiłku zwrot wszystkich poniesionych kosztów pogrzebu (na podstawie przedstawionych rachunków), jednak nie wyższy niż kwota zasiłku pogrzebowego.

Wydatki przekraczające wysokość zasiłku nie podlegają zwrotowi.

Wysokość zasiłku pogrzebowego wynosi obecnie 4 000 złotych, a wniosek o jego wypłatę trzeba złożyć przed upływem roku od daty śmierci. Jeżeli z powodu późniejszego znalezienia zwłok

lub zidentyfikowania zmarłego nie można było dokonać zgłoszenia w ciągu 12 miesięcy, wtedy należy to zrobić w ciągu roku od sporządzenia aktu zgonu. Należy wówczas przedstawić zaświadczenie z policji lub prokuratury albo zupełny odpis aktu zgonu świadczący o okolicznościach późniejszego odnalezienia zwłok.

Pieniądze z zasiłku pogrzebowego powinniśmy otrzymać w ciągu 30 dni kalendarzowych od złożenia wszystkich dokumentów. Może się jednak zdarzyć, że ZUS odmówi wypłaty zasiłku. Od

takiej decyzji można odwołać się do rejonowego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych – za pośrednictwem oddziału ZUS, który ją wydał. Wnioskodawca ma na to miesiąc od otrzymania decyzji odmownej.

■ Ważne:

Dysponując stosownym upoważnieniem od osoby organizującej pogrzeb, firma KLEPSYDRA podejmuje się dopełnienia formalności związanych z zasiłkiem pogrzebowym, a rozliczenie płatności za pogrzeb następuje wówczas bezgotówkowo.

Renta, odprawa pośmiertna, urlop okolicznościowy

Gdy odejdzie nasz najbliższy, może przysługiwać nam prawo do renty rodzinnej, odprawy pośmiertnej oraz urlopu okolicznościowego.

RENTA RODZINNA

Jeśli osoba zmarła w ciągu ostatnich 10 lat pracowała przez co najmniej 5 lat, to dzieciom, wnukom, rodzeństwu, małżonkowi i rodzicom – po spełnieniu określonych warunków – może przysługiwać renta z ZUS. Chcąc uzyskać rentę rodzinną, należy wypełnić wniosek ERR wraz z ewentualnym załącznikiem ERRZ – dla osób, które ubiegają się o rentę rodzinną z zagranicznej instytucji państw UE/ EFTA (dostępne na stronie internetowej ZUS) i zło-

żyć je w oddziale ZUS właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby wnioskującej.

ODPRAWA POŚMIERTNA

Zgodnie z Kodeksem pracy odprawa pośmiertna jest wypłacana w sytuacji, gdy pracownik zmarł w czasie trwania stosunku pracy lub po jego zakończeniu, lecz wyłącznie w przypadku, gdy śmierć nastąpiła w okresie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy powstałej wskutek choroby. Istotne jest, że prawo do odprawy pośmiertnej powstaje bez względu na to, w jakim miejscu i z jakiej przyczyny nastąpił zgon pracownika.

W pierwszej kolejności odprawa pośmiertna przysługuje małżonkowi osoby zmarłej. Jednak, jeżeli

małżonkowie byli w separacji, wówczas nie otrzymuje on tego świadczenia. Do otrzymania odprawy pośmiertnej uprawnieni są także inni członkowie rodziny, którzy spełniają warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej. Jedną z takich grup są dzieci zmarłej osoby, a także dzieci adoptowane oraz przyjęte na utrzymanie i wychowanie, do 16. roku życia lub jeśli się uczą to do 25. roku życia. Jednak, gdy dzieci zmarłego pracownika są całkowicie niezdolne do pracy, wówczas ich wiek nie jest istotny. Kolejną grupę, której przysługuje odprawa pośmiertna, stanowią rodzice zmarłego, ale jedynie w sytuacji, gdy są oni niezdolni do pracy lub ukończyli 50 lat.

Odprawa pośmiertna przysługuje bez względu na staż pracy zmarłego pracownika, jednak od niego zależy jej wysokość.

Odprawa pośmiertna nie przysługuje członkom rodziny, w sytuacji,

gdy pracodawca ubezpieczył pracownika na życie, a odszkodowanie wypłacone przez instytucję ubezpieczeniową jest wyższe niż kwota odprawy. Jednak, gdy odszkodowanie jest niższe od odprawy pośmiertnej, pracodawca powinien wypłacić rodzinie kwotę stanowiącą różnicę między tymi świadczeniami.

URLOP OKOLICZNOŚCIOWY

Na czas formalności związanych z pochówkiem pracownikowi przysługuje urlop okolicznościowy – należy złożyć wniosek u pracodawcy. Wymiar urlopu zależy od stopnia pokrewieństwa: 2 dni przysługują w przypadku zgonu małżonka, dziecka, rodzica, ojczyma, macochy, jeden dzień w przypadku zgonu rodzeństwa, babci, dziadka lub innej osoby pozostającej na naszym utrzymaniu lub pod bezpośrednią opieką. Jest to dodatkowy urlop, niewliczany do urlopu wypoczynkowego.

Formalności w banku i innych urzędach

Podczas dopełniania różnych formalności po śmierci osoby bliskiej niezbędne będzie okazanie aktu zgonu oraz dokumentu potwierdzającego nabycie spadku – może to być sądowe postanowienie o nabyciu spadku lub notarialny akt poświadczenia dziedziczenia.

OFE I SUBKONTO ZUS

Środki w OFE i na subkoncie ZUS podlegają dziedziczeniu. Brak świadomości uposażonych oraz spadkobierców o ich uprawnieniach powoduje, że środków w OFE, które należały do osób zmarłych, jest według szacunków kilkaset milionów złotych. Tymczasem każdy członek

OFE oraz posiadacz subkonta w ZUS może wskazać osobę/osoby fizyczne uposażone do wypłaty zgromadzonych środków. W przypadku braku takiego rozrządzenia środki wchodziły w skład spadku. Warto o tym pamiętać i podjąć stosowne działania, ponieważ ani ZUS, ani OFE nie informują o zgromadzonych u nich środkach finansowych podlegających dziedziczeniu.

■ **Ważne:** Jeśli potrzebujesz porady prawnej w zakresie pozyskania odziedziczonych środków znajdujących się w OFE oraz na Subkoncie ZUS, zapraszamy do kontaktu z biurem firmy KLEPSYDRA.

BANK

Do zamknięcia konta, zablokowania karty i rozwiązania umowy z bankiem wystarczy akt zgonu, ale do odblokowania środków wymagane jest poświadczenie dziedziczenia lub postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku. Należy starannie prześledzić umowę podpisaną z bankiem, żeby uniknąć nieprzewidzianych sytuacji, jak chociażby naliczanych odsetek powstałych w związku z debetem na karcie kredytowej. Należy też zadbać o umowy kredytu. Szczegółowe warunki postępowania w każdym banku są inne. Na mocy prawa bankowego **bank, w którym zmarły miał konto, ma obowiązek wypłacić kwotę wydaną na koszty pogrzebu osobie, która przedstawi odpowiednie rachunki.** Co ważne, bank uwzględni tylko kwotę nieprzekraczającą kosztów pogrzebu, zorga-

nizowanego zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku.

Jak ustalić, w którym banku zmarły posiadał rachunki bankowe? Według danych opublikowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, pod koniec stycznia 2021 roku w Polsce działalność prowadziło 29 banków komercyjnych oraz 529 banków spółdzielczych. Przeszukiwanie tych zasobów na własną rękę byłoby niezwykle czasochłonne i uciążliwe. Na szczęście obecnie we wszystkich polskich bankach i SKOK-ach działa centralna **informacja o rachunkach uspio-nych.** Dzięki niej można łatwiej i szybciej uzyskać informacje o pieniądzach odziedziczonych po zmarłych krewnych. Warto wiedzieć, że banki mogą pobierać opłatę za usługę związaną z uzyskaniem informacji o kontach uspio-nych, z zastrzeżeniem jednak, że ta opłata nie może być wyższa niż koszt wygenerowania

informacji. Wysokość opłaty różni się w różnych bankach.

Każdy bank i SKOK mają obowiązek udzielenia odpowiedzi niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania.

W efekcie zapytania otrzymamy zbiorczy raport, w którym wskazane będą podmioty prowadzące rachunki, numery kont, potwierdzenie czy konto jest aktywne, a także informacja, czy jest to rachunek wspólny. Otrzymamy również informację o rachunkach bankowych rozwiązanych lub wygasłych z przyczyn określonych w prawie bankowym, np. z powodu śmierci jego posiadacza albo braku dyspozycji. Uzyskanie szczegółowych danych dotyczących rachunku – na przykład sprawdzenie jego salda jest możliwe wyłącznie w tej placówce banku lub SKOK-u, w której rachunek jest prowadzony. Tylko tam można również pobrać zgromadzone pieniądze.

UMOWY

Należy pamiętać o zamknięciu wszystkich zobowiązań, jakie miała zmarła osoba. Aby zakończyć umowę z operatorem sieci komórkowej, należy dostarczyć akt zgonu. Inne umowy – o ile chcemy je przedłużyć (telefon stacjonarny, media, opłaty) – należy przepisać na spadkobierców. Dobrze jest zaproponować firmom i instytucjom, z którymi „rozliczamy się” w imieniu zmarłego, aby zostawiły w dokumentacji kserokopię jego aktu zgonu. Pozwoli to uniknąć nieporozumień w przyszłości.

UBEZPIECZENIE

Jeśli osoba zmarła była ubezpieczona w pracy w ramach ubezpieczenia grupowego, należy ubiegać się o wypłatę ubezpieczenia. W przypadku dodatkowych ubezpieczeń – na przykład polisy na życie – należy sprawdzić, jak regulują to umowy, a następnie przystąpić do przeprowadzenia formalności. Jeśli osoba zginęła w wypadku spowodowanym przez kogoś innego (najczęściej są to wypadki samochodowe, ale nie tylko), należy wystąpić do ubezpieczyciela sprawcy o zadośćuczynienie, zwrot kosztów pogrzebu. Do ubezpieczyciela można wystąpić również o rentę wyrównawczą. O podwyższenie renty wyrównawczej można również występować do ubezpieczyciela, gdy zmieniają się okoliczności, np. w pracy są kolejne podwyżki, których zmarły już nie dostanie, a renta z ZUS nie jest waloryzowana w stosunku do jego zarobków.

KSIĘGI WIECZYSTE

Spadkobiercy mają obowiązek ujawnić prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych. Wniosek KW_wpis (dostępny w wydziałach ksiąg wieczystych oraz na stronie www.gov.pl) składa się w wydziale ksiąg wieczystych sądu rejonowego właściwego dla nieruchomości uzyskanej na podstawie spadku. Złożenie wniosku wiąże się z wniesieniem stosownej opłaty. Należy pamiętać o tym, że zdarza się, że dana nieruchomość może mieć więcej niż jedną księgę wieczystą.

NAJEM

W przypadku spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, które przysługiwało małżonkom, po śmierci jednego z nich – prawo przechodzi na drugiego. Warunkiem jest złożenie w spółdzielni deklaracji członkowskiej w ciągu roku od dnia śmierci małżonka. Co ważne, jak wynika z orzecznictwa sądów, nie tylko małżonek, ale też „osoba, która pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu”, na przykład konkubent, jest uprawniona do spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu.

W przypadku najmu mieszkania, w stosunek najmu lokalu wstępują: małżonek niebędący współnajemcą lokalu, dzieci najemcy i jego współmałżonka, osoby, którym płacił (lub był zobowiązany płacić) alimenty, konkubent. Osoby te jednak powinny stale zamieszkiwać z najemcą w tym lokalu do chwili jego śmierci. W innym przypadku stosunek najmu wygaśnie.

SAMOCHÓD

Jeśli osoba zmarła miała samochód, należy go przerejestrować w Wydziale Komunikacji Urzędu Miasta właściwym dla adresu zameldowania właściciela pojazdu.

SOCIAL MEDIA

Social Media umożliwiają zlikwidowanie konta osoby zmarłej lub zmianę ich statusu na „In memoriam”. Odpowiednie decyzje mogą podjąć osoby uprzednio do tego upoważnione lub zweryfikowani

członkowie rodziny. Zwykle w tym celu należy wypełnić i przesłać specjalny formularz, a następnie postępować zgodnie z otrzymanymi instrukcjami.

Twitter wymaga dostarczenia informacji o zmarłym, kopii dowodu osobistego osoby go reprezentującej oraz kopii aktu zgonu. Na prośbę rodziny zdjęcia lub wideo osoby zmarłej mogą być usunięte, natomiast nieaktywne konto jest usuwane automatycznie po upływie 6 miesięcy od ostatniej aktywności.

Facebook sam kont nie usuwa. Robi to, gdy dostanie odpowiednie zgłoszenie. Daje również możliwość pozostawienia konta i opatrzenia statusem „In memoriam”. Takie konto staje się wtedy miejscem, w którym znajomi i rodzina mogą dzielić się wspomnieniami o zmarłej osobie. Zdjęcia czy posty udostępnione przez zmarłego pozostają nadal widoczne dla odbiorców, którym zostały udostępnione. Podobnie jak Facebook działa również **Instagram**.

W przypadku **LinkedIn** decyzje mogą podejmować osoby do tego upoważnione – konto może być zamknięte lub przekształcone w konto upamiętniające. Całkowite usunięcie danych może zająć do 21 dni. Osoby nieposiadające upoważnienia również mogą zgłosić śmierć osoby posiadającej konto na LinkedIn, co skutkuje ukryciem konta osoby zmarłej. Aby zrealizować prośbę, LinkedIn potrzebuje otrzymać m.in. link do nekrologu.

Przyjęcie albo odrzucenie spadku

Z chwilą śmierci osoby następuje tzw. otwarcie spadku. Z tą chwilą spadkobiercy – ustawowi lub testamentowi nabywają spadek po tej osobie. Po pogrzebie należy przeprowadzić przed sądem postępowanie spadkowe lub sporządzić u notariusza akt poświadczenia dziedziczenia.

Postępowanie w sprawach spadkowych toczy się przed sądem rejonowym właściwym dla ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część. W przypadku braku powyższych podstaw sądem spadku jest sąd rejonowy dla m. st. Warszawy. W postępowaniu przed sądem o stwierdzenie nabycia spadku sąd bada, kto jest spadkobiercą, w jakiej części dziedziczy spadek oraz to, czy spadkobiercy złożyli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

Należy pamiętać, że spadek to nie tylko majątek zmarłego, ale również długi.

Spadkobierca **może przyjąć spadek bez ograniczeń** (tak zwane przyjęcie proste) – wtedy odpowiada on za ewentualne długi spadkodawcy całym swoim majątkiem. Jeśli spadkobierca decyduje się na taki sposób

przyjęcia spadku, nie jest konieczne złożenie przez niego stosownego oświadczenia, gdyż zgodnie z prawem jego brak oznacza przyjęcie proste.

Można **przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza** – wtedy odpowiedzialność za długi spadkowe ograniczona jest do wartości otrzymanego spadku. Wówczas w najgorszym przypadku, przy istnieniu długów, spadkobierca nie zyskuje, ale też nie straci. Zyska, gdy po spłacie długów zostaną jeszcze środki ze spadku.

Spadkobierca ma 6 miesięcy od momentu dowiedzenia się o swoim prawie do spadku na złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Złożenie oświadczenia może nastąpić w ramach postępowania o nabycie spadku lub może być złożone niezależnie w sądzie rejonowym, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu składającego oświadczenie. Do oświadczenia należy dołączyć akt zgonu spadkodawcy i informacje o pozostałych spadkobiercach

– ich miejsce zamieszkania, stopień pokrewieństwa ze spadkodawcą.

Można również złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku.

W tej sytuacji spadkobierca nie dziedziczy ani majątku, ani długów. Należy pamiętać, że następuje wtedy przejście spadku na spadkobierców spadkobiercy – na ogół będą to dzieci i współmałżonek. Podobnie jak w przypadku oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, spadkobierca ma 6 miesięcy od momentu dowiedzenia się o swoim prawie do spadku na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku. Złożenie oświadczenia może nastąpić w ramach postępowania o nabycie spadku lub może być złożone niezależnie w sądzie rejonowym, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu składającego oświadczenie. Do oświadczenia należy dołączyć akt zgonu spadkodawcy i informację o pozostałych spadkobiercach – ich miejsce zamieszkania, stopień pokrewieństwa ze spadkodawcą.

Postępowanie w sprawach spadkowych można przeprowadzić również u dowolnego notariusza na terenie całego kraju. Wystarczy umówić się na dogodny termin i złożyć wizytę w kancelarii, konieczne jest jednak, by stawily się tam jednocześnie wszystkie osoby, które są brane pod uwagę jako spadkobiercy (ustawowi oraz testamentowi) oraz przedłożyły wymagane dokumenty i oświadczenia. Nie może być także

między nimi sporów o podział spadku. Jeśli występują wątpliwości, kto jest spadkobiercą i jak spadek ma zostać podzielony, konieczne jest postępowanie sądowe, w którego drodze otrzymuje się postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku. Wymienia się w nim spadkodawcę, spadkobierców i wysokość ich udziałów. Postanowienie to uprawomocnia się po 21 dniach od dnia następnego po rozprawie, o ile nie zostanie zaskarżone.

Zarówno sporządzenie aktu poświadczenia dziedziczenia, jak i przeprowadzenie postępowania spadkowego **nie jest ograniczone żadnym terminem** – może zostać dokonane nawet po kilkudziesięciu latach po śmierci spadkodawcy. Należy jednak pamiętać, że czynności tych **nie można dokonać przed upływem 6 miesięcy od otwarcia spadku (śmierci spadkodawcy)**, chyba że wszyscy znani spadkobiercy złożyli już oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku.

Warto wiedzieć, że spadkobiercą może być dziecko poczęte. Wystarczy, że spadkodawca je uznał lub jego rodzicielstwo zostało poświadczane sądownie.

Warto sprawdzić, czy zmarły nie pozostawił po sobie testamentu spisane go odręcznie lub notarialnie. Dokument należy ujawnić i złożyć w sądzie (lub u notariusza), przed którym toczy się postępowanie spadkowe. W takiej sytuacji może powstać roszczenie zachowku.

Śmierć poza granicami kraju

Z roku na rok zwiększa się liczba Polaków umierających za granicami naszego kraju. Ma to związek przede wszystkim z coraz większą mobilnością ludzi, podróżami oraz emigracją. Życzeniem wielu zmarłych oraz ich rodzin jest pochówek w ojczystej ziemi.

Sporządzenie ciała osoby zmarłej do Polski nie jest jednak rzeczą łatwą. Największą przeszkodą jest brak ujednoliconych przepisów dotyczących międzynarodowego transportu zwłok. W każdym kraju obowiązują inne szczegółowe przepisy. Do tego zawsze musimy postarać się o zezwolenie od starosty, burmistrza lub prezydenta miasta, w którym zmarły miałby zostać pochowany w Polsce, a także zadbać o zaświadczenie wykluczające chorobę zakaźną u zmarłego.

W tych trudnych chwilach zawsze możemy liczyć na pomoc polskiego konsulatu oraz **firmy wyspecjalizowanej w międzynarodowym transporcie osób zmarłych**. Takich podmiotów jest w Polsce kilka. Największym doświadczeniem może pochwalić się Firma BONGO Międzynarodowe Usługi Pogrzebowe (www.bongo.com.pl), należąca do Grupy KLEPSYDRA, która działa nieprzerwanie od 1958 roku. Jest rozpoznawalna na całym świecie. Jako jedna z niewielu na rynku

przewozu osób zmarłych posiada certyfikat ISO 9001:2015 i może się pochwalić solidną znajomością prawa międzynarodowego, zwyczajów i obrządków w poszczególnych krajach czy religiach oraz doświadczeniem zdobytym dzięki dziesiątkom tysięcy wykonanych usług pogrzebowych na całym świecie. Pracownicy firmy BONGO zajmą się dopełnieniem wszystkich niezbędnych formalności w kraju, w którym doszło do zgonu, a także, mając upoważnienie rodziny, przeprowadzą formalności związane z uzyskaniem zasiłku pogrzebowego, pomogą także pozyskać finansowanie na realizację usług oraz udzielą pomocy prawnej w zakresie spraw cywilnych.

■ **Ważne:** Prawo do sprowadzania ciała mają krewni (w tym małżonkowie) zmarłej osoby do 4 stopnia pokrewieństwa. W Polsce podstawą prawną do sprowadzenia zwłok zmarłego do kraju jest obecnie art. 14 ustawy z 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Koszty czynności związanych z przygotowaniem dokumentacji i sprowadzeniem do kraju ciała lub prochów zmarłego obciążają osobę podejmującą decyzję o sprowadzeniu albo ubezpieczyciela, o ile osoba zmarła miała odpowiednią polisę. Warto o nią zadbać przed wyjazdem za granicę!

KOMPLEKSOWA ORGANIZACJA POGRZEBÓW
INFOLINIA: 801 33 73 00 • ODDZIAŁY FIRMY: ŁÓDŹ, UL. SOLEC 5 – 42 633 73 00
• UL. OGRODOWA 43 – 42 633 79 09 • AL. PIŁSUDSKIEGO 129 – 42 674 59 59
WWW.KLEPSYDRA.PL

MIĘDZYNARODOWE USŁUGI POGRZEBOWE
ODDZIAŁY FIRMY: • ŁÓDŹ, UL. SOLEC 5 – 22 635 21 93
• WARSZAWA, UL. ETYDY REWOLUCYJNEJ 48 – 22 831 00 36
WWW.BONGO.COM.PL

eKlepsydra

ELEKTRONICZNE POWIADOMIENIA POGRZEBOWE
TELEFON: +48 505 686 202 • ADRES: ŁÓDŹ, UL. SOLEC 5
WWW.EKLEPSYDRA.PL

RESTAURACJA WSPOMNIENIE
TELEFON: 42 634 37 79 • ADRES: ŁÓDŹ, UL. SOLEC 5
WWW.SALAKONSOLACYJNA.PL

PRACOWNIE FLORYSTYCZNE
TELEFON: +48 503 100 104 • ADRES: ŁÓDŹ, UL. OGRODOWA 43
WWW.PRACOWNIEFLORYSTYCZNE.PL

JESTEŚMY DLA WAS

MIĘDZYNARODOWE USŁUGI POGRZEBOWE

NASZA FIRMA OD PONAD 60 LAT POMAGA
POLSKIM RODZINOM, KTÓRYCH BLISCY
ZMARLI POZA KRAJEM.

NASZE USŁUGI NIE MAJĄ GRANIC.
POMAGAMY W TRANSPORCIE OSÓB ZMAREŁYCH
Z DOWOLNEGO MIEJSCA NA ŚWIECIE.

ODDZIAŁ: ŁÓDŹ, UL. SOLEC 5

TELEFONY CAŁODOBOWE

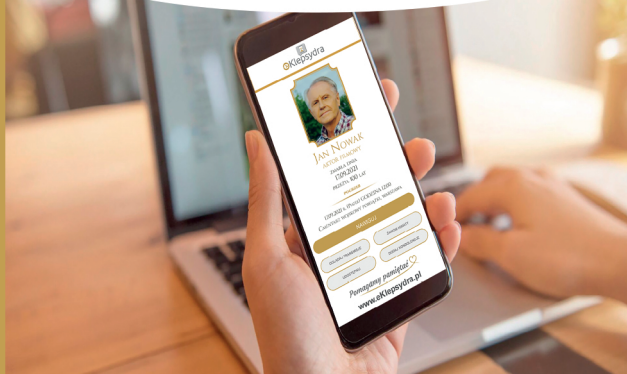
22 831 00 36 ————— 22 635 21 93

WWW.BONGO.COM.PL

eKlepsydra

Pomagamy pamiętać

ELEKTRONICZNE POWIADOMIENIA POGRZEBOWE

POWIADOMIENIE POGRZEBOWE eKLEPSYDRA POMOŻE
CI W PROSTY SPOSÓB POINFORMOWAĆ O ŚMIERCI
BLISKIEJ OSOBY ORAZ CEREMONII POGRZEBOWEJ
WSZYSTKIE WAŻNE OSOBY, CZŁONKÓW RODZINY,
PRZYJACIÓŁ, ZNAJOMYCH I WSPÓŁPRACOWNIKÓW
OSOBY ZMARŁEJ.

ADRES: ŁÓDŹ, UL. SOLEC 5

TELEFONY CAŁODOBOWE

505 686 202

500 719 216

WWW.EKLEPSYDRA.PL